

Het middelpunt van Vlaanderen, gezien door een Waalse bril

Alle leden en lezers van Ter Palen weten al lang dat het fameuze geometrische middelpunt van Vlaanderen in onze deelgemeente Opdorp ligt. Namelijk op de grens van Buggenhout-Opdorp met Sint-Amands-Lippelo, langs de doodlopende weg Biesten die enkel voor lokaal verkeer kan worden gebruikt. Als je vanaf de Opdorpsse Dries de Vekenstraat inrijdt voorbij de toegang tot het museumkasteel van Ter Palen en zo verder doorrijdt door Driehuizen naar Lippelo toe, kom je na enkele kilometer aan onze gemeentegrens en de rand van Lippelobos. Even verderop aan de Kruisheide is er het Drieprovinciënpunt, het raakpunt van de provincies Oost-Vlaanderen (Buggenhout, deelgemeente Opdorp), Antwerpen (Sint-Amands, deelgemeente Lippelo) en Vlaams-Brabant (Londerzeel, deelgemeente Malderen).

Een honderdtal meter voordien, net voor je aan de linkerkant aan de bekende Wolputhoeve ⁽¹⁾ van Karel De Keyzer komt, draai je linksaf de landweg Biesten in, enkel toegankelijk voor lokaal verkeer. Daar ben je meteen aan de rechterkant van de weg aan een minipleintje dat is aangelegd rond het 'Middelpunt van Vlaanderen'.

Overzicht van de ontstaansgeschiedenis van de site

De Leuvense professor Van der Waeteren berekende in 1999 met zijn studenten dat daar ergens het geometrische middelpunt van Vlaanderen moest liggen. Eigenlijk bepaalde hij het precieze punt in de boerenakker van Karel De Keyzer, net over de scheidingsbeek, wellicht op Lippeloos grondgebied. Daar wilde de boer-eigenaar

niet van weten. *“Het schrikbeeld van toeristenbenden op zijn veld kon hem maar matig bekoren.”*⁽²⁾

Daarom kocht het gemeentebestuur van Buggenhout een perceeltje in de nabijheid en bouwde daar een kleine site uit, een rustpunt voor wandelaars, hoewel er maar een enkele bank staat, voor maximum een drietal personen. Naderhand kwam er een plantsoen bij met kleine sierstruiken, bloemen en een paar bomen, en tenslotte een paadje met dolomiet rond een betegelde vloer met daarop een beeldhouwwerk van de Buggenhoutse kunstenaar Roger van den Eede⁽³⁾.

Het beeld, gemaakt uit verharde kunststof, stelt een in de grond neergeplofte pijl voor, een reuzevogelpik als het ware, met de drie pluimen die symbolisch de middelpuntfunctie aanduiden, zo nabij het drieprovinciënpunt. De site met het monument werd op 25 mei 2003 ingehuldigd in aanwezigheid van lokale en nationale autoriteiten. Ik heb nog geweten dat op een toontafel foto's van deze inhuldiging, samen met persknipsels en een folder met

(1) Van de **Wolputhoeve** (= *Wolfsputhoeve*) verscheen een foto in tijdschrift ‘Ter Palen’, 28ste jg., nr.4.

Een grote toeloop is er evenwel naar die afgelegen uithoek te midden van velden en bossen nooit geweest. Door sigarettenpeuken en ronddwarrelende papierresten biedt de site eerder een verwaarloosde indruk. Koeien en schapen lopen rustig en ongestoord aan de overkant van de beek te grazen. Boer De Keyzer heeft zich onnodig zorgen gemaakt...

(2) Ludo Cosijns, *“Beelden in Buggenhout”*, tijdschrift Ter Palen, 28ste jaargang nr. 3, september 2004, p.123.

(3) **Roger Van den Eede** is leraar T.O. en kunstgeschiedenis. Zijn atelier bevindt zich in de Kamerstraat 71 te Buggenhout. We kennen hem zeker als stichter van het Buggenhoutse atelier “SPAT”, nu gevestigd in de oude gemeenteschoolgebouwen op Den Briel. Hij is actief in de disciplines schilderen, beeldhouwwerken en bronstechnieken. Ook de binnentuin van het woonproject Otten in de Pastorijstraat is versierd met zijn kunstwerk “Geborgenheid”.

toelichting over de historiek van het ‘Middelpunt van Vlaanderen’ onder glas ter plekke waren tentoongesteld ten behoeve van bezoekers en toeristen. Insijpelend regenwater maakte er een einde aan.

Toch mag de gemeente Buggenhout terecht fier zijn op zijn ‘Middelpunt van Vlaanderen’. Zulk een epitheton draagt bij tot de naambekendheid en dus tot de toeristische en socioculturele uitstraling van ons dorp, samen met nog een paar andere troeven zoals de boskapel en de Opdorps Dries, in de paastijd een tapijt met honderdduizend narcissen ⁽⁴⁾.

Een Waalse journalist over het ‘Middelpunt van Vlaanderen’

Een en ander kwam ook een Waalse journalist ter ore, met name Christophe Deborsu. Zijn interesse was meteen gewekt, want Deborsu presenteert ook toeristische TV-documentaires voor de franstalige zender RTBf en schrijft anderzijds voor ‘De Standaard’ een maandelijks

rubriek ‘*La Wallonie profonde*’. In het Nederlands, want hij spreekt als geschoold jurist perfect onze taal ⁽⁵⁾.

(4) “*Wandelen en fietsen in Buggenhout*”, uitgegeven door het Gemeentebestuur van Buggenhout, dienst Toerisme, 2006 (nieuwe uitgave: 2007, verkrijgbaar bij de gemeentelijke dienst voor Toerisme), o.a. met medewerking van Jan Jacobs, schepen voor cultuur en toerisme, en van heemkring Ter Palen. Zie ook het vouwblad “*Bruisend Buggenhout*”. Beide publicaties zijn ter beschikking in het archief van de heemkring in het Ter-Palenmuseum.

Journalist Christophe Deborsu trok meteen naar Buggenhout om over ons 'Middelpunt' een ooggetuigenverslag op te stellen:

“Een bescheiden stenen kunstwerk, het ‘Middelpunt’ genoemd, siert de gezegende plaats, zonder wapperende vlag. Ja, ik geeft het toe, ik had zoiets verwacht”.

Hij noemt het opkopen van een strook grond op de rand van de betrokken weide en het verplaatsen van het 'Middelpunt' daarheen, *“...een oplossing ‘à la Belge’. Zo kon de boer rustig doorploegen en kon worden vermeden dat de akker zou worden betreden door te ijverige bezoekers die op de foto willen poseren als honderd procent echte doorsnee Vlaming”*⁽⁶⁾.

En waar ligt het middelpunt van Wallonië ?

Christophe Deborsu gaat evenwel verder met zijn onderzoek. Hij laat het Nationaal Geografisch Instituut het middelpunt van Wallonië berekenen. Dit blijkt te liggen in het dorpje **Spontin**, dicht bij Dinant aan het romantische riviertje de 'Bocq'. Als programmamaker vindt hij het een meevaller, want Spontin beschikt over een schat van toeristische troeven.

Spontin is velen van ons bekend omdat zich daar de bron van mineraal water 'Spontin Duchesse' bevindt. Het water wordt er opgepompt door de firma Spadel die eigenlijk liever haar sterke merken Spa en Bru promoot. CIBE, dit is de Brusselse watermaatschappij, beheert mede de bron. Om ondergronds te mogen boren kocht CIBE een heel bos aan de oppervlakte. En in dat bos ligt nu precies het middelpunt van Wallonië, op Brussels

(5) Christophe Deborsu's rubriek verschijnt maandelijks op maandag in de krant 'De Standaard'.

(6) Christophe Deborsu, *“Het centrum”*, artikel in de reeks 'La Wallonie profonde', krant 'De Standaard', 22 januari 2007.

grondgebied. Catastrofe, nee, dat kan niet, zegden een aantal rasechte Walen!

Bij de tv-reportage "Questions à la une" van La Une ("Brussel Frans") op 28 februari 2007.

Onze Buggenhoutse informatie-ambtenaar mevr. Sabine De Boos met de Waalse televisieploeg bij het middelpunt van Wallonië.

Het Buggenhoutse voorbeeld kwam goed van pas. Prompt besliste het gemeentebestuur om het kunstwerk dat het middelpunt van Wallonië symboliseert, te verplaatsen naar een park in het centrum van de stad. *"Weeral het pragmatisme à la belge"*, schrijft Deborsu in zijn artikel : *"een goede zaak voor de horeca en de winkels in de buurt"*.

En waar ligt het middelpunt van België?
Het volledige artikel in TP 31e jg. nr. 4, december 2007...